

Laskennallinen tarveselvitys: Hyvinvoiva Pohjois-Karjalainen nuori.

Yksikkö: Strategia- ja konsernipalvelut, kehittämissyksikkö

Laatija: Heli Aalto 18.8.2023

Hanke on kumppanuushanke.

Hanke on valmisteltu yhdessä Pohjois-Karjalan Maakuntaliiton kanssa ja sitä hallinnoi Humanistinen Ammattikorkeakoulu. Siun sote ei ole osatoteuttaja vaan kumppani.

Rahoituslaskelma

Siun soten hankkeen rahoitus 4363 € vuodelle 2023. Hanke päättyy 31.12.2023.

Hankkeen tarve

Aluehallintoviraston kuntien nuorisopalveluille teettämän peruspalvelujen arvioinnin 2020 (Aluehallintovirasto 2020) mukaan kunnissa koettiin, ettei nykyisten mielenterveys- ja päihdepalvelujen nähdä tavoittavan nuoria tai pystyvän ottamaan heitä vastaan tarpeeksi nopeasti. Nuorten ei myöskään, vastanneiden ammattilaisten näkemyksen mukaan, arvioitu tuntevan tai saavan tietoa heille suunnatuista palveluista riittävästi. Lisäksi palveluverkko ylipäänsä voi olla nuorelle epäselvä. Peruspalvelujen arvioinnin eräinä laajoina toimenpide-ehdotuksina esitettiin, että kunnissa nuorten mielenterveyspalveluihin on panostettava ja matalan kynnyksen palveluja sekä mielenterveyden tukea on tarjottava aiempaa enemmän ja paremmin resursoituna ajoissa sinne, missä nuoret ovat. (Aluehallintovirasto 2020; Tormulainen 2021.)

Seutukunnalliset tai maakunnalliset hyvinvointipalveluja tuottavat organisaatiot vastaavat nykyisin palvelujen tarjonnasta myös kuntatasolla. Palvelut ovat paikoin pirstaloituneet organisaatiomuutosten vuoksi niin, ettei tietoa enää kulje nuorten parissa työskentelevien kesken, eikä heillä, saati sitten alueen nuorilla, ole välttämättä tietoa siitä, missä ja millaisia palveluja on tarjolla. Yhtenä Aluehallintoviraston 2020 peruspalvelujen arvioinnin toimenpide-ehdotuksena esitettiin, että palveluista on tiedotettava monipuolisesti ja palvelujärjestelmä tulee tehdä tutuksi nuorille sekä nuorten kanssa toimiville. Se, etteivät nuoret itse tunne palveluja, on suuri haaste. Peruspalvelujen arvioinnin valtakunnallisten vastaajien mukaan nuorten arvioitiin parhaiten tuntevan nuorisokoulutus- ja terveyspalvelut sekä myös sosiaalipalvelut. Sen sijaan mielenterveyspalvelujen, asumisen palvelujen ja päihdepalvelujen kohdalla tuntemus arvioitiin melko riittämättömäksi. Noin puolet vastaajista arvioi nuorten tuntevan nämä palvelut huonosti tai melko huonosti. Olemassa olevien palvelujen ja niiden prosessien tiedottamisesta nuorille ja kaikille nuorille palveluja järjestäville tahoille sekä huoltajille on tunnistettu puutetta. (Aluehallintovirasto 2020; Tormulainen 2021.)

Hanke on selvityshanke, josta saatavaa tietoa voidaan käyttää hyväksi arvioitaessa nuorten palvelujen tarvetta niin hyvinvointialueen palvelujen kuin muidenkin toimijoiden palvelujen järjestämisessä ja liittyy siten hyvinvointialueen lakisääteisiin tehtäviin. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen hallintosäännön mukaan Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnalle kuuluu sekä hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman valmistelu että päätösten väestöryhmittäinen arvioiti hytevaikutusten osalta. Hankkeesta saatava tieto edesauttaa em. tehtäviä. Rahoitusosuus on pieni ja se kustannetaan kehittämissyksikön talousarviosta.

Hankkeen kuvaus

Hankkeen tavoitteena on tehdä näkyväksi nuorten kokemuksen ja itsensä tuottaman tiedon pohjalta nuorten tarpeet nuorten hyvinvointia edistävistä palveluista Pohjois-Karjalassa. Hankkeessa koostettujen

kehittämis ehdotusten pohjalta voidaan rakentaa maakunnallinen kehittämisohjelma nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi. Pidemmän ajanjakson tavoitteena on luoda nuorten hyvinvointia edistäviä palveluita, jotka luovat nuorille uskoa Pohjois-Karjalan erityisyydestä. Tavoitteena saada nuoret uskomaan omaan tulevaisuuteensa Pohjois-Karjalassa, jossa asukkaiden arpeista ja palveluista huolehditaan. Maakunnan veto- ja pitovoimaa saadaan vahvistettua, esimerkiksi muualla vietetyn opiskeluajan jälkeen nuoret haluavat palata elämään aikuista elämäänsä Pohjois-Karjalaan. Hankkeen tavoitteena on myös luoda tietopohja laajalle maakunnalliselle kehittämisohjelmalle, joka yhdessä Pohjois-Karjalan maakuntaliiton, Siun soten, kuntien, nuorisovaltuustojen ja nuorille palveluja tuottavien järjestöjen kanssa luo Pohjois-Karjalan nuorten hyvinvointia edistävän palvelukokonaisuuden.

Hankkeen lisäarvoa on suoraan nuorilta tuotettu tieto kohdennetusti heidän tarpeistaan ja toiveistaan hyvinvoinnin edistämiseksi. Hankkeessa tuotetun tiedon pohjalta on tavoitteena nuorilähtöisesti suunnitella maakuntaan hyviä ja saavutettavia nuorten palveluja sekä viestiä, toteuttaa ja ohjata niitä nuorille tehokkaammin Pohjois-Karjalan alueella nuorille palveluja suunnittelevat ja toteuttavat tahot, mm. Pohjois-Karjalan maakunnallinen nuorisovaltuusto, Pohjois-Karjalan maakuntaliitto, Siun sote ja Pohjois-Karjalan kunnat, erityisesti Joensuu ja Lieksa sekä nuorten palveluja tuottavat järjestö.